

Abstrakt Shqip-Englisht

¹L. Sinani , ²T. Mana , ³.....

¹ Spitali Universitar Psikiatrik “Xhavit Gjata”, QSU “Nënë Tereza, ² Poli I Administrimit të Integruar të Neuroshkencës, QSU “Nënë Tereza, ³

RESPEKTIMI I TË DREJTAVE TË NJERIUT DHE KUJDESI NDAJ SHËNDETIT MENDOR QË U OFROHET PERSONAVE ME LIRI TË KUFIZUAR NË INSTITUCIONET E VUAJTJES SË DËNIMIT

Parathënie: Në Shqipëri, për personat e privuar nga liria dhe që mund të shfaqin probleme të shëndetit mendor, ekziston një kuadër ligjor specifik kombëtar dhe ndërkombëtar, i cili përcakton marrjen e masave ndaj kësaj kategorie që në vetvete përveçse paraqet ose është potencial i mundshëm rrezikshmërie shoqërore, njëkohësisht ka nevojë për trajtim shëndetësor të specializuar në institucionet e vuajtjes së dënimit.

Qëllimi: Evidentimi i personave me probleme të shëndetit mendor në sistemin e burgjeve, trajtimi bio-psiko-social dhe respektimi i të drejtave të tyre.

Metoda dhe materialet: Në përputhje me natyrën e objektit të studimit, u përcaktuan si më racionale dhe efikase *dy lloj metodash studimi; ajo dokumentare dhe ajo e aksionit të kërkimit*. Ju kushtua një vëmendje e veçantë kërkimit, studimit dhe analizimit të dokumentacionit zyrtar të fushës u vizituan dhe u monitoruan të njëzet-e-dy Institucionet e Ekzekutimit të Vendimeve Penale (burgim dhe paraburgim) në Shqipëri kjo brenda një periudhe një vjeçare (fillim-fund 2015).

Rezultatet: Në sistemin e burgjeve ka me shume persona që vuajnë nga probleme të shëndetit mendor sa janë të identifikuar. Gjendja shëndetësore e personave që vuajnë nga probleme të shëndetit mendor është e qëndrueshme por nuk ka një progres në dekursin e sëmundjes mendore gjë e cila ka një korrelacion të drejtpërdrejtë me mungesën e mjekut specialist-psikiatër në çdo institucion të vuajtjes së dënimit dhe mungesën e një institucioni të veçantë trajtimi.

Konkluzione: Kuadrit ligjor vendas në fushën e trajtimit të personave që kanë probleme të shëndetit mendor, duke e ballafaquar këtë me kërkesat e kuadrit normativ ndërkombëtar, standarti ynë përfaqësohet me atë ndërkombëtar.

- L.Sinani, T.Mana, I.Xhepa, E. Gjika, S. Pema; **Avancimi i kujdesit të shëndetit mendor dhe respektimi i të drejtave të njeriut për personat me probleme të shëndetit mendor në sistemin e burgjeve në shqipëri** ISBN: 978-9928-4309-0-8
- Ligji “Për shëndetin mendor” Nr. 44/2012 i miratuar më datë 19.04.2012
- Council of Europe, R(98)7 concerning the ethical and organisational aspects of health care in prison (Adopted by the Committee of Ministers on 8 April 1998 at the 627th meeting of the Ministers’ Deputies)
- Health care services in prisons, Extract from the 3rd General Report [CPT/Inf (93) 12]

¹ L. Sinani , ² T. Mana , ³.....

¹ University Psychiatric Hospital “Xhavit Gjata”, UHC “Mother Teresa”, ² Integrated Management Unit of Neuroscience, UHC “Mother Teresa”, ³

MENTAL HEALTH CARE AND RESPECT FOR HUMAN RIGHTS OF MENTALLY ILL INMATES WITHIN THE PENITENTIARY SYSTEM IN ALBANIA

Introduction: There is a special legal framework in Albania based on domestic and international legislation regarding the treatment of persons residing in penitentiary institutions which may manifest mental health problems. Such framework determines the measures to be taken for this category, which in itself needs health treatment, in addition to the fact of representing actually or potentially social dangerousness and at the same time advanced medical treatment in the residence institution.

Aim: Screening of people with mental health problems in penitentiary system; their bio-psycho-social treatment and human rights issues.

Methodology: In accordance with the purpose of our study, two types of research methodology were defined as more rational: a) documentary and b) active research. Particular attention was given to research, assessment and analyze of official documentation in this area. Twenty two prisons including detention centers in Albania were visited and monitored during the period begging-end 2015.

Results: There is an under diagnosis of people with mental health problems in penitentiary system which means that in reality people with undiagnosed mental health problems make a wider range in the system. Among inmates with mental health problems there is stable mental state but there no improvement in the course of illness which is directly related to the absence of the position of psychiatrist in each penitentiary setting. This is also related to the fact that it does not exist a special treatment institution for this target group.

Conclusions: Based on a comparison between the domestic legal framework in the field of persons with mental health problems and the requirements of the international framework the standards followed in Albania are quite close to the international ones.

- L. Sinani, T. Mana, I. Xhepa, E. Gjika, S. Pema; **Advancing mental health care and respect for human rights of mentally ill inmates within the penitentiary system in Albania** ISBN: 978-9928-4309-0-8
- The Law no. 44/2012 “On mental health”, approved on 19.04.2012
- Council of Europe, *R(98)7 concerning the ethical and organizational aspects of healthcare in prison (Adopted by the Committee of Ministers on 8 April 1998 at the 627th meeting of the Ministers’ Deputies)*
- *Health care services in prisons, Extract from the 3rd General Report [CPT/Inf (93) 12]*